

La salut del català a les Illes

L'estudi realitzat per l'Institut Balear d'Estadística sobre el coneixement del català a les Illes ha revelat l'elevat grau de comprensió de la nostra llengua. Els percentatges se situen al voltant del 90%. Pel que fa a l'alfabetització, les dades no són tan positives.

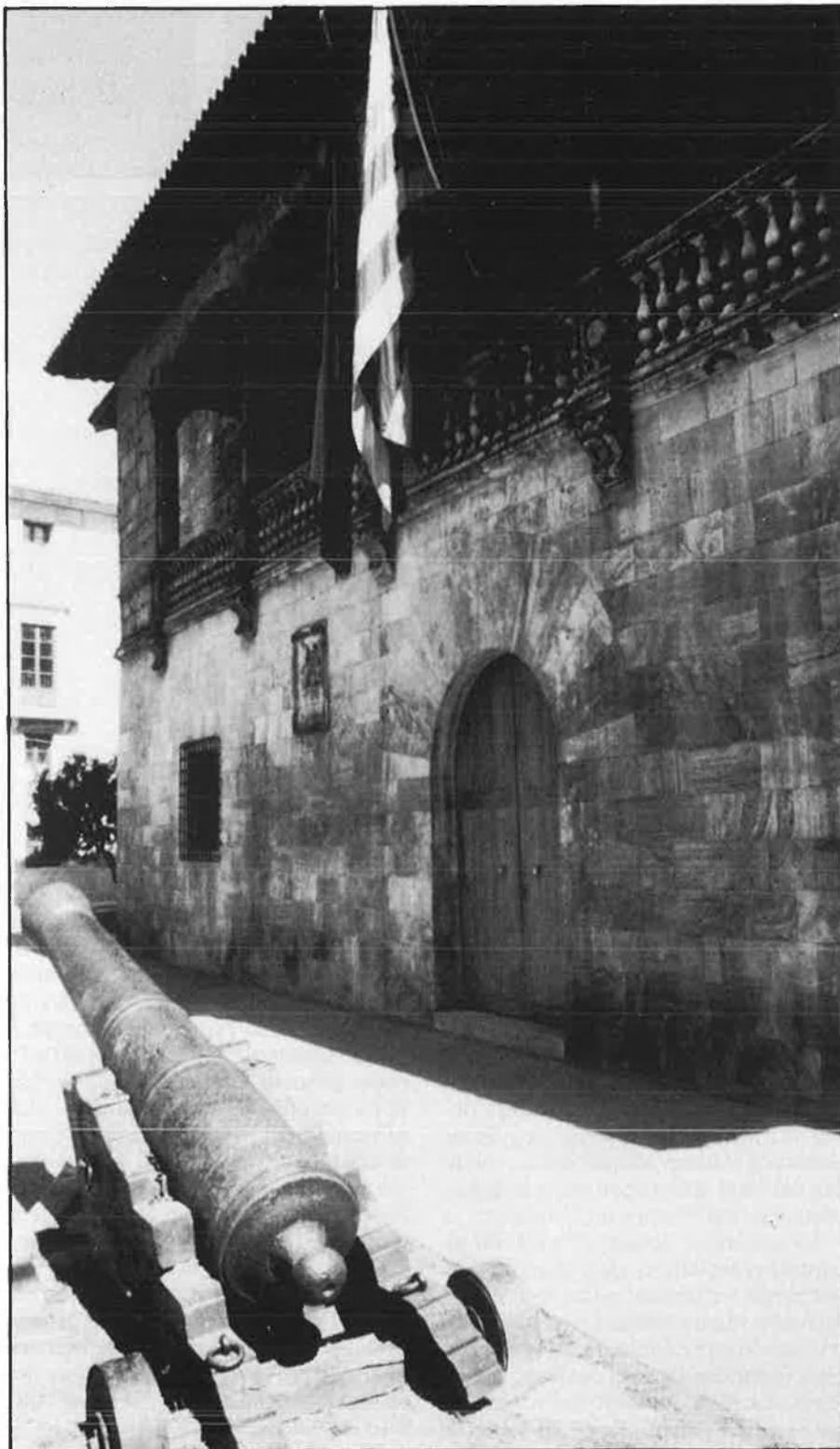
Miquel Payeras

L'Institut Balear d'Estadística, dependent de la Conselleria de la Funció Pública del govern autònom, presidida per Joan Simarro, ha fet públic l'estudi titulat *La llengua de les Illes Balears*. Es tracta d'un estudi en profunditat del coneixement del català a les Illes, a tots els nivells: de la comprensió, del coneixement oral i l'alfabetització. Com a característiques generals es pot dir que el grau de comprensió del català a la comunitat és molt elevat en percentatges, sempre superior al 90%. Per damunt de la mitjana hi ha Menorca, amb un 92%, i per sota la ciutat de Palma amb un 88% i, sobretot, Eivissa-Formentera amb un 84%. Pel que fa al coneixement oral resulta que un 70% de la població balear sap parlar en català; per illes, la que més alt índex registra és Menorca, amb un 87%, mentre que Eivissa-Formentera baixa a un 62%. Dades no tan positives apareixen quan es tracta de l'alfabetització, ja que només un 16% de la població total de Balears sap llegir i escriure en català; torna a ser Menorca on se supera la mitjana, amb un 26%, mentre que a Eivissa-Formentera només s'assoleix un 12%.

La diversitat municipal

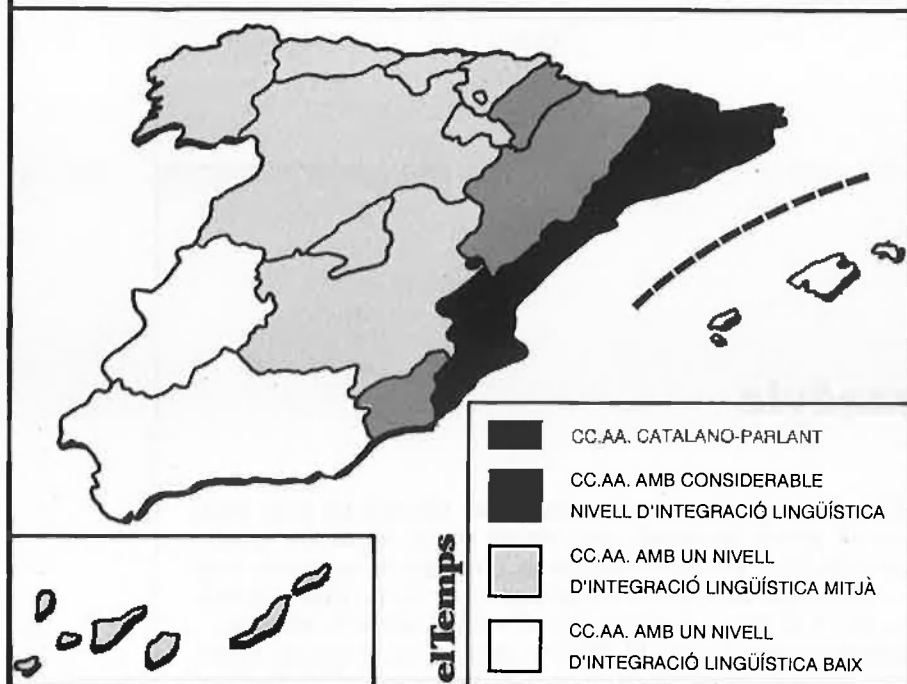
D'una observació dels mapes lingüístics es veu com els municipis més turístics, a la costa, contempnen uns graus de coneixement més baixos que a l'interior de l'Illa. Evidentment es tracta dels municipis amb més forta immigració.

Pel que fa a comprensió, la major part dels municipis illencs té un nivell de població que comprèn el català superior al 90%, i els nivells inferiors es registren als termes litoral-turístics de la Badia de Palma (Andratx, Calvià, Palma i Lluçmajor), com també a la zona nord, on hi ha importants municipis turístics (Alcúdia, Capdepera, Son Servera i Ses Salines). Quant al coneixement oral, és pràcticament igual;

El coneixement del català és més baix als municipis litoral-turístics.

Origen de la població de dret nascuda a altres CC.AA. i grau d'integració lingüística

més baixa capacitat de parlar en català com més turístic i costaner és el municipi. En canvi no es repeteix aquesta diferència interior-costa en l'alfabetització, ja que ens trobem amb municipis turístics on es manté la mitjana de la comunitat, o inclús és superior; això és degut a les diferències en infraestructura educativa als diferents municipis i a les facilitats per a accedir a l'estudi del català, més altes als municipis amb més població i recursos econòmics, que solen ser precisament els turístics.

Origen de la població i coneixement de la llengua

El primer que cal comentar és que la immigració procedeix majoritàriament de les Comunitats Autònomes no catalanoparlants. L'aportació més important és la d'Andalusia i en segon lloc apareix Castella-La Manxa, i ja a molta distància Múrcia i Castella-Lleó, amb unes quantitats d'individus de 66.789, 20.425, 9.752 i 9.366, respectivament.

L'estudi de l'Institut Balear d'Estadística estableix tres categories en funció del grau d'integració lingüística dels originaris de Comunitats Autònomes no catalanoparlants:

1.—Regions de proximitat geogràfi-

ca i amb considerable nivell d'integració lingüística són les CC.AA. d'Aragó i Múrcia, els provinents de les quals comprenen el català en valors superiors al 75%, mentre que el saben parlar més d'un 25%.

2.—CC.AA. amb un grau d'integra-

ció mitjà: dins d'aquest nivell es troben la majoria de les regions (Astúries, Euskadi, Canàries, Cantàbria, Castella-Lleó, Castella-La Manxa, Galícia, Madrid i La Rioja) i mostren una comprensió del català del 70-75% i un coneixement oral del 20-25%.

3.—Regions amb un baix grau d'integració lingüística: aquí s'inclouen les CC.AA. d'Andalusia i Extremadura, amb uns nivells de comprensió inferior al 70% (67% i 66% respectivament) i el de coneixement parlat del català menor del 20%. Cal observar que aquest grup, com s'ha dit anteriorment, és el que aporta més emigració a les Illes.

Finalment, i respecte a l'any d'arribada dels immigrants, l'estudi estableix tres grups: una elevada integració lingüística dels arribats abans del *boom* turístic dels anys 60 amb percentatges de comprensió superiors al 90%; uns índexs de no comprensió del 20% entre els arribats entre 1960-1975 i fins a un 29% que no comprenen el català entre els arribats entre 1976-1980. Més alt, fins al 40%, és el desconeixement del català entre els arribats a partir de 1980. Aquest increment pot explicar-se pel fet de trobar en el moment de l'arribada cada vegada més contingent de població (immigrants i els seus fills) de parla habitual castellana, amb el que això comporta de dificultat per a la integració. □

Comprensió de l'idioma

